

Zapisnik sestanka s predstavniki OSIC-ev in ARRS

- Namen sestanka:** Reševanje problemov pri katalogizaciji, klasifikaciji, kategorizaciji bibliografskih enot, ki se upoštevajo pri vrednotenju raziskovalne uspešnosti, in pri verifikaciji tipov teh enot
- Kraj in čas:** ARRS, Ljubljana, 12. 3. 2014, od 9. do 13. ure in IZUM, Maribor, 10. 6. 2014, od 10. do 16. ure
- Prisotni sodelavci IZUM-a:** Tadeja Brešar (na prvem), Lidija Curk, Apolonija Marolt Zupan (na obeh), dr. Ema Dornik, Darinka Šeško (na drugem)
- Prisotni predstavniki OSIC-ev in ARRS:** dr. Franci Demšar, Marica Žvar (na prvem) (ARRS)
mag. Janez Jug, Mira Vončina (na obeh) (OSICD)
dr. Luka Vidmar (na prvem), Martin Grum, Simona Frankl (na obeh) (OSICH)
dr. Mira Vovk-Avšič, Iztok Skulj (na obeh) (OSICT)
mag. Irena Sajovic (na obeh) (OSICN)
dr. Tomaž Bartol, mag. Simona Juvan (na obeh) (OSICB)
dr. Jure Dimec, Irena Janjič (na obeh) (OSICM)

Vsebina in dogovori:

Na prvem sestanku (12. 3. 2014) so bile obravnavane predvsem spremembe pravilnika. ARRS je upošteval večino predlogov, ki so jih oblikovali OSIC-i in IZUM na podlagi sestankov v letu 2013. Oblikovani pa so bili tudi predlogi za naslednjo verzijo pravilnika.

Dr. Demšar je predstavil nove spremembe, ki se obetajo v pravilniku in predstavil analize objav slovenskih raziskovalcev. V prihodnosti bibliometrika ne bo več imela tako ključnega pomena pri razpisih. Bibliometrika bo ključna pri vstopnem pragu, na katerega pa bodo vplivale zelo kvalitetne objave.

Na drugem sestanku (10. 6. 2014) pa so bila obravnavna vprašanja, predlogi in pripombe OSIC-ev in katalogizatorjev, ki delajo v sistemu COBISS.SI. Odprte teme so bile zbrane v dokumentu, ki je predstavljal temeljno gradivo na sestanku.

V nadaljevanju so opisane posamezne dileme in zapisani sklepi z obeh sestankov.

1. Monografije in mednarodne založbe

Glede vrednotenja monografij (problematika seznama mednarodnih založb in problematika področja humanistike) je dr. Demšar povedal, da bi enkrat v prihodnje upoštevali le tiste mednarodne založbe, ki so tudi v WoS in Scopus, uvedli pa bi tudi ARRS-jevo založbo, ki bo imela poseben status in bo namenjena predvsem humanistiki. S tem bi se izognili dosedanjim manipulacijam okoli vrstilcev UDK.

2. Monografije in ponatisi

OSIC-i zaznavajo porast novih izdaj, ki jih avtorji želijo predstaviti kot izvirna dela, čeprav gre le za manjše spremembe. Pravilnik sicer navaja, da novim izdajam pripada glede na izvirnik le polovica točk, ne navaja pa, koliko novega besedila mora imeti monografija, da se šteje za izvirno delo.

SKLEP:

- Dileme razrešujejo znanstveni sveti ved.
- ARRS-ju se predlaga, da dopolni pravilnik s tem besedilom: »Prevod ali nova (dopolnjena oz. predelana) izdaja lastnega znanstvenega dela se točkuje s 50 % točk ustrezne kategorije izvornika. Za novo (dopolnjeno, predelano) izdajo velja izdaja z manj kakor 30 % novega besedila. Za izvirno izdajo velja izdaja z bistvenimi spremembami oz. vsaj s 30 % novega besedila. Če delo v izvorniku ni izšlo, se prevod točkuje enako, kot bi se točkoval izvirnik.«
- V podpolju 970e – *Posebnosti v točkovanju* se uvede nova koda 2 – *delu pripada polovica točk*.

3. Revije in avtцитati

V novem pravilniku je predvideno, da se revija iz kategorije A", če ima več kot 25 % avtцитatov, uvrsti v kategorijo A'. Podatkov o deležu avtцитatov na nivoju revije zaenkrat nimamo.

SKLEP:

- IZUM pri Thomson Reutersu preveri, ali je možno pridobiti te podatke.

4. Slovarji, enciklopedije, leksikoni

V prihodnosti so pri vrednotenju predvidene nove razmejitve slovarjev, enciklopedij in leksikonov. Zaenkrat ni jasno, kako bi lahko ločili znanstvene slovarje od znanstvenih terminoloških slovarjev, leksikone od tematskih leksikonov ipd., saj obstaja samo tip 2.06.

SKLEP:

- Predvideno je, da se uvedeta dva nova tipa 2.26 in 2.27 za slovarska in druga leksikografska dela.
- OSICH pripravi definicije tipov 2.26 in 2.27.
- OSIC-i pripravijo morebitne spremembe pri tipih 2.01, 1.16 in 1.18.

- IZUM pripravi seznam zapisov s tipi 1.16, kadar je v nadrejenem zapisu tip 2.06, in seznam zapisov 1.16, kadar je v nadrejenem zapisu tip 2.01 in v podpolju *105b – Kode za vrsto vsebine* vrednost *e – slovar* ali *f – enciklopedija, leksikon*.
- OSICH prevzame organizacijo morebitnih popravkov zapisov, ki bi jih bilo treba spremeniti zaradi uvedbe novih tipov.
- OSICH pripravi predlog vrednotenja za pravilnik (opis in točkovanje).

Odprt ostaja problem glede vnosa »zbirnih« zapisov za več gesel skupaj.

5. Raziskovalne skupine

Po novem pravilniku članom raziskovalnih skupin (study group) točke ne bodo pripadale (še zmeraj pa se jim bodo upoštevali citati). OSIC-i so opozorili na to, da so v preteklosti nekatere knjižnice vnašale v polja 70X tudi imena sodelavcev pri raziskavah, ki niso bili avtorji člankov. Nastala je dilema, ali bo treba zapise popravljati tudi za nazaj (5-letno obdobje) ali pa naj stari zapisi ostanejo takšni, kot so. Pojavljajo se tudi vprašanja glede možnosti vnosa sodelavcev (participants) pri raznih raziskovalnih poročilih.

SKLEP:

- IZUM je opravil analizo zapisov v COBIB-u in bo opozoril knjižnice na napačen vnos, če so sodelavce pri raziskavah označevale kot avtorje člankov (gl. tudi sklep sestanka z dne 31. 5. 2011). Zapise za zadnje 5-letno obdobje bo treba popraviti.
- OSICM je pripravil predlog, na podlagi katerega bi se del točk vseeno delil tudi med člane raziskovalne skupine. Pisni predlog bo posredovan na ARRS.
- Koda 927 se uporablja zaradi vrednotenja znanstvenih del (predvsem člankov) in je pri raziskovalnih poročilih ne uporabljamo.

6. Znanstvenokritična dela v več zvezkih

Kadar je pri delih v več zvezkih kreiran le en zapis, to vpliva na vrednotenje, saj avtor prejme točke samo za en zvezek (monografijo), ne glede na to, koliko zvezkov (monografij) je v resnici napisal.

SKLEP:

- Kadar je skupni naslov generični izraz in ima posamezni del svoj naslov, se lahko kreira več bibliografskih zapisov (na podlagi navodil Monografije v več delih v priročniku COMARC/B).
- Razmisliti je treba o razširitvi uporabe podpolja *970b – Skupno število avtorjev*, in sicer tako, da bi se lahko to podpolje uporabljalo vedno, kadar število avtorjev v poljih 70X ni enako številu avtorjev, s katerim se morajo deliti točke (doslej se je uporabljalo samo v primeru, ko je število avtorjev v poljih 70X manjše).

7. Vrednotenje integrirnih virov

ARRS-ju je bila predstavljena problematika prispevkov v integrirnih virih (spletni arhivi ipd.). Zaenkrat jih ARRS ne namerava vrednotiti (predvsem pa ne z enakimi tipi kot znanstvene prispevke v serijskih publikacijah).

SKLEP:

- Če je vrednotenje integrirnih virov obvladljivo, naj OSIC-i pripravijo predlog vrednotenja.

8. Pisma urednikom

OSIC-i so izpostavili problem pisem urednikom (letters to the editor), objavljenih v obliki komentarjem k člankom. Avtorji želijo imeti te komentarje uvrščene v tip 1.03 (Kratki znanstveni prispevek).

SKLEP:

- Dopolni se definicija tipa *1.03 – Kratki znanstveni prispevek*, da komentarji k člankom (npr. v obliki pisem urednikom) ne morejo imeti tipa 1.03, lahko pa se razvrstijo v tip *1.21 – Polemika, diskusijski prispevek*.
- Dopolni se razrešitev tipa *1.21 – Polemika, diskusijski prispevek, komentar*

9. Krajši posnetki tipa 2.18 – *Raziskovalni ali dokumentarni film, zvočni ali video posnetek*

Glede na že sprejet predlog, da bi se posnetki tipa 2.18, ki so krajši od 15 minut, vrednotili z 80 % točk, se pojavlja vprašanje, od kod pridobiti podatek o dolžini posnetka. OSIC-i so opozorili, da zvočni in video posnetki neupravičeno sodijo v tip 2.18.

SKLEP:

- V podpolje *970c – Število znakov* bo možno vnašati podatek o dolžini/minutaži posnetka (v kombinaciji s tipom 2.18 bi številka v podpolju 970c pomenila število minut), če podatka ne bo mogoče pridobiti iz podpolja *115b – Dolžina*.
- Spremenijo se razrešitve tipov 2.18 in 2.19: *2.18 – Raziskovalni in dokumentarni film, 2.19 – Radijska in televizijska oddaja, zvočni ali video posnetek*.

10. Baza SNIP

IZUM je v dogovoru z ARRS iz baze SNIP umaknil vse revije, ki imajo faktor vpliva enak 0, saj je njihovo število tako veliko, da nekatere revije uvrstijo celo v drugo ali tretjo četrtino. Te revije so avtomatično uvrščene v kategorijo 1A4.

11. Seznam bibliografskih enot za verifikacijo

V Seznamu bibliografskih enot za verifikacijo manjka tip *2.06 – Enciklopedija, slovar, leksikon, priročnik, atlas, zemljevid*.

SKLEP:

- IZUM v spletno aplikacijo Seznam bibliografskih enot za verifikacijo vključi možnost izbora tipa 2.06 oz. dveh novih tipov iz 4. točke tega zapisnika.

12. Mednarodne baze podatkov

IZUM je predstavil kratko analizo baz glede na nekatere sezname, ki so jih poslali OSIC-i. Zaradi prehoda na sezname baz po letih bo treba narediti analizo vseh baz (koliko revij bo iz baz izpadlo in koliko jih bo na novo vključenih). Za nazaj se bodo upoštevali sezname kumulative, od letos naprej pa se bodo pri uvrščanju revij v kategorije upoštevali tekoči sezname. To pomeni, da od letos naprej velja, da neka revija lahko izpade iz mednarodne baze podatkov in se pri vrednotenju ne more upoštevati. Pri pridobivanju podatkov (seznamov aktualnih ISSN-jev) so imeli OSIC-i nemalo težav. Nekatere baze so namreč prenehale obstajati, nekatere imajo zastarele sezname, nekatere baze so postale plačljive, pri nekaterih ni mogoče pridobiti podatkov ipd.

SKLEP:

- OSIC-i pošljejo podatke za tiste baze, za katere jih še niso poslali oz. za baze, za katere bo IZUM pri analizi ugotovil, da so nepopolne. IZUM bo dopolnil poseben seznam revij, v katerih objavljajo slovenski raziskovalci od leta 2000 dalje, s podatki o tem, ali so revije s tega seznama v WoS-u (SCI, SSCI) ali Scopusu.
- Za baze, za katere ni mogoče pridobiti podatkov, OSIC-i na znanstvenem svetu ved predlagajo, da se brišejo iz seznama baz, ki jih pri vrednotenju upošteva ARRS.
- OSICH in OSICD pripravita besedilo (pojasnilo) glede izjem, ki bodo veljale za določene baze (nekatere baze imajo namreč posebnosti in se bodo ISSN-ji na seznam uvrščali selektivno).
- OSIC-i bodo priskrbeli tudi podatek o proizvajalcih baz.
- IZUM bo na podlagi prejetih podatkov uvedel nove sezname, ki bodo sortirani po abecedi.
- OSIC-i bodo v sklopu znanstvenih svetov ved prevetрили seznam revij, ki niso na seznamu ARRS, se pa upoštevajo pri vrednotenju znanstvene uspešnosti.

13. Statistike zapisov z neverificiranimi tipi

IZUM je predstavil način izdelave statistik zapisov z neverificiranimi tipi, ki jih OSIC-i uporabljajo pri svojih letnih poročilih, in pomen postavk pri statistikah.

14. Članki v tisku

V revijah s faktorjem vpliva se pojavljajo članki, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev za vnos tipologije, saj nimajo številke DOI.

SKLEP:

- Kontrola številke DOI pri člankih v tisku ostaja zaradi preprečevanja zlorab.
- IZUM preuči možnost za programsko kontrolo enoličnosti številke DOI.

- IZUM bo razmislil o možnosti, ki bi OSIC-em v okviru verificiranja tipologij omogočala vnos tipa v izjemnih primerih (kadar programske kontrole tega ne omogočajo).

15. Določanje tipa pri člankih

OSIC-i so opozorili na primere, ko se avtorji člankov ne strinjajo z odločitvijo uredništva glede tipa članka, ki je naveden v reviji.

SKLEP:

- Še zmeraj velja pravilo, da knjižničar upošteva navedbo o tipu, ki ga določi uredništvo revije.

16. Terminologija v pravilniku

OSIC-i so predlagali, da se v pravilniku poleg termina »znanstvena revija« uporabi tudi termin »knjižna zbirka« (monografska serija) pri tistih knjižnih zbirkah, ki imajo faktor vpliva. Ko bo izšel pravilnik, se bo videlo, ali bo ta dopolnitev sploh potrebna.

17. Monografije v več jezikih

Dogaja se, da znanstvene monografije, zborniki ipd. istočasno izidejo v več jezikih (vsaka monografija predstavlja izdajo v samo enem izmed jezikov).

SKLEP:

- Dopolnijo se dodatna navodila katalogizatorjem v poglavju Prispевki s prevodom (Objave v več jezikih): »Če isto delo (npr. monografija, zbornik) sočasno izide pri isti založbi v več jezikih, določimo delo v enem jeziku za izvornik in ga ovrednotimo, druga pa izločimo iz točkovanja. Če iz posamezne enote ni razvidno, da gre za prevod, mora knjižničarja na to opozoriti avtor.«

18. Zborniki konferenc, ki naknadno izidejo kot znanstvene monografije

Na podlagi dejstva, da lahko ob določenih pogojih (na podlagi sklepa znanstvenega sveta posamezne vede) zbornik s konference dobi tip *2.01 – Znanstvena monografija*, OSIC-i glede tega predlagajo transparentnost tovrstnih sklepov.

SKLEP:

- ARRS-ju se predlaga, naj javno objavlja tovrstne sklepe sej znanstvenih svetov posameznih ved.

19. Verifikacija tipologije, spreminjanje tipologije in odgovornost zadnjega urednika

Kadar predstavnik OSIC-a spremeni tip v zapisu, postane odgovoren za celotni zapis. OSIC-i predlagajo, da bi se spremembe v podpolju *001t – Tipologija dokumentov/del* s strani OSIC-ev izločile iz pravila o zadnjem odgovornem v zapisu.

OSIC-i so imeli predloge tudi glede uvedbe možnosti spreminjanja tipologije v okviru pooblastila za verifikacijo tipologije in glede dopolnjene funkcionalnosti pri verifikaciji tipologije v COBISS3 (premikanje med zapisi v obe smeri, možnost uporabe ukaza »Verifikacija tipologije« na delovnem področju).

SKLEP:

- IZUM preveri, ali je možno uporabniškim imenom za OSIC-e dodati pooblastilo za spreminjanje tipologije (podpolje 001t) (če ni možno, IZUM preveri, ali lahko ponudi kakšno drugo rešitev, da OSIC-i zaradi spremembe tipologije ne bi bili zadnji odgovorni v zapisu).
- IZUM preveri možnost uvedbe dodatnih funkcij pri verificiranju tipologije v COBISS3.

20. Bibliografske kontrole (članki v tisku, tiskane in e-verzije člankov)

OSIC-i predlagajo uvedbo nove programske kontrole, ki bi ob spremembi zapisa za delo, ki je v tisku opozorila, da je treba ob spremembi kode v podpolju *001a – Status zapisa* brisati tudi kodo v podpolju *001g – koda popolnosti zapisa*.

Predlagajo tudi uvedbo kontrole, s katero bo program preveril, ali je elektronski članek povezan z ISSN za e-verzijo revije.

SKLEP:

- Razmisliti je treba o uvedbi programske kontrole, ki bi ob spremembi kode v podpolju *001a p – predhodni nepopolni zapis* ali *i – prvi vnos zapisa* opozorila, da je treba brisati kodo popolnosti zapisa v podpolju 001g.
- Razmisliti je treba o uvedbi programske kontrole, s katero bo program preverjal, ali je tudi nadrejena enota elektronski vir, če bo kot elektronski vir označena podrejena enota (enako velja pri tiskani verziji nadrejene in podrejene enote).

21. Zborniki konferenc in tematske številke

OSIC-i so izpostavili vprašanje glede pravila vnosa prispevkov, ki niso predstavljeni na konferenci, so pa objavljeni v reviji, ki objavlja zbornike konferenc in tematske številke.

SKLEP:

- Glede tovrstnih primerov se upoštevajo dodatna navodila za katalogizacijo v poglavju Zbornik v serijski publikaciji.

22. Monografije, ki izhajajo več let

OSIC-i so opozorili na problem pri monografijah, ki v bibliografskem zapisu vsebujejo dve letnici izida (podpolji *100c – Leto izida 1* in *100d – Leto izida 2*), a je njihovo izhajanje zaključeno v enem koledarskem letu (*100b = d*). Takšna dela se nezasluženo vrednotijo za daljše časovno obdobje, kot bi se, če bi zapis vseboval samo eno letnico.

SKLEP:

- Kadar bo zapis vseboval dve letnici (podpolji 100c in 100d) in bo imela monografija v podpolju *100b – Oznaka za leto izida vrednost d – publikacija, zaključena ob izidu ali v enem koledarskem letu*, se bo pri vrednotenju upoštevala samo letnica, vnesena v podpolje 100c.

23. Spremembe pri tipologiji

Knjižnice so izrazile potrebo po uvedbi tipa za objavljeni povzetek strokovnega prispevka na konferenci (vabljen predavanje).

Knjižnice so izrazile potrebo po dopolnitvi definicije vabljenega predavanja pri tipu *3.16 – Vabljen predavanje na konferenci brez natisa*.

SKLEP:

- Uvede se nov tip *1.11 – Objavljeni povzetek strokovnega prispevka na konferenci (vabljen predavanje)* s pripadajočo definicijo.
- Pri tipu *3.16 – Vabljen predavanje na konferenci brez natisa* se v definicijo doda pojasnilo, kaj pomeni vabljen predavanje.

24. Število znakov

OSIC-i so opozorili na problem normativa, ki določa, da je 2000 znakov enakovredno eni tipkani strani. Glede na to, da je ta normativ določen s pravilnikom ARRS, bodo OSIC-i to vprašanje sprožili na znanstvenih svetih posameznih ved.

25. Pasma

V novem pravilniku so še zmeraj predvidene pasme. OSICB je preveril obstoječo dokumentacijo v zvezi s priznavanjem novih pasem, vendar gre v praksi za primere priznavanja tujerodnih pasem v Sloveniji, ne pa dejansko za nove pasme. Niso še naleteli na primer, ki bi ustrezal pogojem za vnos nove pasme, zato v OSICB predlagajo, da se pasme umaknejo iz pravilnika. Predlog OSICB je bil poslan na ARRS, ki je na prvem sestanku predlagal dopolnitev definicije tipa *2.22 – Nova sorta*, vendar uradnega odgovora še ni.

26. Izvedena dela

OSIC-i so izpostavili problem pri katalogizaciji dogodkov tipa *3.11 – Radijski ali TV dogodek*, kjer katalogizacijska pravila prepovedujejo vnos povezave do vira, na podlagi katerega je obdelan dogodek. Gre za krajše izseke sodelovanja v radijskih ali TV poročilih, prikazih, razgovorih, kjer ne obdelajo celotne oddaje, ampak le njen del. Ustreznega tipa v drugih skupinah tipologije ni.

Pripravila:

Apolonija Marolt Zupan

Maribor, 10. 7. 2014